

Dr. Lucian Mihail MOISEI

CUVIOSUL ANTIPA DE LA CALAPODEȘTI

**Un sfânt român mai puțin cunoscut
(1816-1882)**

DOXOLOGIA
Iași, 2026

Cuprins

<i>Cuvânt înainte</i> (Pr. prof. dr. Ion VICOVAN)	9
<i>Cuvânt de recunoștință al autorului</i>	15
<i>Abrevieri</i>	16
Introducere	17
Argument	17
Stadiul actual al cercetării	18
Noutatea lucrării	21
Metoda de lucru	24
Structura lucrării	25
I. Biografia Sfântului Antipa de la Calapodești	31
I.1. Contextul istoric din Principatele Române	31
I.2. Familia, copilăria și adolescența	33
I.3. Intrarea Sfântului Cuvios Antipa de la Calapodești în monahism	38
I.4. Contextul istoric din Sfântul Munte	43
I.5. Plecarea Sfântului Antipa în Muntele Athos	48
I.6. Contextul istoric din Principatul Moldova	53
I.7. Revenirea Sfântului Antipa în țară	55
I.8. Contextul istoric din Imperiul Rus	58
I.9. Plecarea Sfântului Antipa în Rusia	61
I.10. Istoricul Mănăstirii Valaam	67
I.11. Stabilirea la Mănăstirea Valaam	68
I.12. Trecerea la cele veșnice	71
I.13. Cuvioasa Schimonahie Elisabeta, mama Sfântului Antipa de la Calapodești	75
I.14. Icoana Maicii Domnului lăsată de către Sfântul Antipa, Mănăstirii Valaam	84
I.15. Concluzii preliminare	100
II. Scrisorile Sfântului Antipa de la Calapodești	104
II.1. Scrisori personale ale Sfântului Antipa, din perioada viețuirii sale la Metocul din Iași	104
II.2. Concluzii preliminare	149
II.3. Scrisori personale ale Sfântului Antipa, scrise în timpul viețuirii sale în Rusia	151
II.4. Concluzii preliminare	404

II.5. Scrisori expediate Sfântului Antipa de la Calapodești de către Egumenii Nifon și Damian ai Schitului Românesc Prodromu din Sfântul Munte Athos	407
II.6. Concluzii preliminare	495
II.7. Scrisori ale ucenicilor în care este amintit Părintele Antipa	498
II.8. Concluzii preliminare	513
III. Documente referitoare la viața și activitatea	
Cuviosului Antipa de la Calapodești	515
III.1. Documente din dosarul personal aflat în Arhiva Mănăstirii Valaam din Rusia, transferată în timpul „Războiului de iarnă” din 1940 în Mănăstirea Noul Valaam din Finlanda	515
III.2. Concluzii preliminare	545
III.3. Documente atât din timpul ascultării de administrator la Metocul „Tuturor Sfinților” din orașul Iași cât și din anii de dinainte sau de după șederea sa în acest loc, aflate în Arhivele Naționale ale României, Filiala Iași	547
III.4. Concluzii preliminare	563
III.5. Documente referitoare atât la Părintele Antipa de la Calapodești, cât și la alți părinți prodromiți care au venit în Rusia pentru a strânge milostenie, în vederea finalizării lucrărilor de construcție a Schitului Prodromu din Muntele Athos, aflate în Marea Arhivă Istorică de Stat a Rusiei din orașul Sankt Petersburg	564
III.6. Concluzii preliminare	597
IV. Canonizarea Sfântului Antipa de la Calapodești	599
IV.1. Descoperirea moaștelor Cuviosului Antipa de la Calapodești	599
IV.2. Canonizarea Cuviosului Antipa de la Calapodești în România	602
IV.3. Cinstirea Cuviosului Antipa de la Calapodești în Muntele Athos, în Mănăstirea Sfântul Pantelimon (Rusicon), începând cu anul 1906	604
IV.4. Extinderea cinstirii Cuviosului Antipa de la Calapodești în Patriarhia Ortodoxă Rusă	605
IV.5. Concluzii preliminare	608
Concluzii	609
Tabelul cronologic al biografiei Cuviosului Ieroschimonah	
Antipa de la Calapodești din perspectiva noilor cercetări	614
<i>Anexe</i>	<i>620</i>
<i>Bibliografie</i>	<i>639</i>

Sfântul Cuvios Antipa de la Calapodești (1816-1882)

(Icoană realizată, la cererea autorului, de către domnul Iulian Gavriloaia și finalizată în chip minunat chiar pe data de 10 ianuarie 2022, de sărbătoarea Sfântului Antipa)

Cuvânt înainte

Lucrarea *Cuviosul Antipa de la Calapodești – un sfânt român mai puțin cunoscut (1816-1882)*, proaspăt „ieșită de sub lumina tiparului”, a fost elaborată și susținută de Prof. Lucian Mihail Moisei, sub îndrumarea științifică a subsemnatului, în vederea obținerii titlului științific de doctor în Teologie.

Ea tratează o temă de *mare importanță* atât pentru Neam, cât și pentru Biserică, pentru istoria Bisericii Ortodoxe Române în general și a celei din Moldova în special. De aceea apariția ei este una mai mult decât *necesară și binevenită* pentru biblioteca și viața creștinului. Ea relatează viața, lucrarea și nevoițele unui cuvios român „mai puțin cunoscut”, viețuitor la Sf. Munte Athos, dar și cel dintâi sfânt „aghiorit” român canonicizat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Abordarea acestui subiect evidențiază dimensiunea *vie și dinamică* a Bisericii noastre care, în bimilenara ei existență, a fost prezentă material, cultural și spiritual dincolo de hotarele geografice ale patriei noastre. Opera, în pofida unei literaturi precare, prin efortul susținut al autorului și, fără îndoială, și grație ajutorului sfântului însuși, este una bogată, consistentă și, efectiv, umple un gol în istoria, teologia și spiritualitatea noastră ortodoxă și românească.

Valoarea acestei întreprinderi este dată, din punctul meu de vedere, și de afinitatea pe care autorul lucrării de față a descoperit-o sau, mai degrabă, a dobândit-o în raport cu Sfântul Cuvios Antipa. Concret, atunci când cineva tratează viața și lucrarea unei persoane, cu atât mai mult a unui sfânt, intră în gândirea și duhul lui, iar prezentarea sa curge lin, sfântul descoperindu-i-se ușor și luminos. Așa apreciez că autorul a adunat ceea ce sfântul i-a descoperit: bogata bibliografie utilizată, în cea mai mare parte inedită, constituită din scrisori (ca urmare a cercetărilor efectuate în fondurile arhivistice de la Schitul Românesc Prodromu, Sankt Petersburg și Mănăstirea Noul Valaam), la care s-a adăugat și cea edită (constând în cărți, studii și articole).

Un alt aspect important de menționat îl reprezintă capacitatea autorului de a cerceta, a analiza și a selecta, din multitudinea de scrisori și/

sau informații, acele elemente care sunt relevante pentru „reconstituirea” biografiei unui „sfânt român mai puțin cunoscut”.

În partea introductivă a lucrării, autorul precizează că „motivația acestei teme a fost, pe de o parte, de a aduce la lumină mai multe aspecte din viața acestui sfânt cuvios român, dar cinstit și iubit de către credincioșii ortodocși români, greci și ruși, iar pe de alta, dorința de a cunoaște și a învăța mai multe lucruri despre Rugăciunea lui Iisus și despre felul în care ea reușește să-l ajute și să-l schimbe pe om”. Dintru început autorul menționează că „mărturiile privitoare la viața și la nevoințele Cuviosului Părinte Antipa de la Calapodești nu sunt foarte numeroase”. În continuare enumeră autorii și lucrările lor pe tema Sfântul Cuvios Antipa, despre el scriind români, ruși și finlandezi. La cele menționate autorul adaugă, ca elemente de noutate a lucrării, Arhiva Schitului Românesc Prodromu (aprox. 160 de scrisori), mănăstirea rusească de la Sfântul Munte „Sfântul Pantelimon”, Arhivele Naționale ale României, Filiala Iași, Mănăstirea Noul Valaam din Finlanda (piese din dosarul personal al Cuv. Antipa) și Marea Arhivă Istorică de Stat a Rusiei din Sankt Petersburg (acolo se păstrează documentele din Arhiva Bisericii Ortodoxe Ruse: documente din perioada șederii sale la Iași, dar și din timpul în care a viețuit în Sankt Petersburg și Moscova, documente în limba rusă).

Plecând de la informațiile descoperite, autorul și-a propus și, în consecință, a și adus nou cel puțin două chestiuni: 1. Completarea informațiilor care întregesc reconstituirea vieții și lucrării Sfântului Antipa, incomplete până acum din cauza „deficitului de informații cu privire la multe aspecte din viața Sf. Antipa” și 2. Elucidarea unor aspecte neclare sau anumite neconcordanțe existente în diferitele etape ale biografiei sale (unde a viețuit sfântul ca frate, anul plecării și durata șederii în Sfântul Munte, locul unde a viețuit la Athos, anul revenirii și perioada petrecută în Moldova la Metocul „Tuturor Sfinților Athonului” din Bucium-Iași, anul plecării și perioada ascultării sale de condicar în Rusia, dar și anul stabilirii la Mănăstirea Valaam). Propunându-și „să urmeze cât mai fidel drumul sau itinerariul Părintelui Antipa”, autorul a consultat și a cules informații din Arhivele Naționale ale României, filialele Bacău, Galați și Iași, precum și din mănăstirile Brazi, Dălhăuți, Adam, Schitul Prodromu și celelalte menționate mai sus.

Lucrarea, organizată în patru capitole, fiecare constituit din mai multe subcapitole, este rodul cercetării unei bogate bibliografii, consistente și variate (*izvoare* -ediții ale Sfintei Scripturi, cărți de cult, manuscrise și documente de arhivă: Arhiva Schitului Românesc Prodromu; Arhiva Mănăstirii Valaam, Rusia; Arhivele Naționale ale României, Filiala Iași; Marea Arhivă Istorică a Rusiei, din orașul Sankt-Petersburg), *dicționare*

și enciclopedii, lucrări patristice și filocalice, literatură secundară, studii, articole și surse web.

Capitolul I, *Biografia Sfântului Antipa de la Calapodești*, prezintă sistematic și argumentat, în 12 subcapitole, „pelerinajul” vieții pământești al Cuviosului. Autorul începe acest capitol cu o sintetică prezentare a „contextului istoric din Principatele Române”, după care punctează principalele etape ale vieții sale: familia (copilăria și adolescența: nașterea în 12 iunie 1816, fiind unicul copil al familiei diaconului Gheorghe al lui Constantin și al soției sale Ecaterina lui Atanasie, viitoarea schimonahie Elisabeta; orfan la 10 ani, cele trei clase de școală urmate în anii 1826-1829), intrarea în monahism (hotărârea de a se călugări - 1836, noviciatul la Dălhăuți 1836-1840, tunderea în monahism - 1840, cu numele de Alipie; participarea la descoperirea moaștelor Sfântului Sfințit Mc. Teodosie de la Brazi), plecarea Cuviosului Antipa în Muntele Athos (se mută, cu binecuvântare, la obștea ieroschimonahilor Nifon și Nectarie în vecinătatea Schitului Sfânta Ana, în chilia „Adormirea Maicii Domnului” din sihăstria Kerasia, primind povața celor doi pustnici moldoveni să intre în obștea Mănăstirii Esfigmenu, unde va face ascultare la trapeză vreme de 4 ani: 1842-1846; primirea schimei mari din mâinile primului ctitor și egumen al Schitului Prodromu-Nifon Ionescu-, viețuirea în pustie mai mult de 2 ani într-o peșteră necunoscută din Athos), revenirea în țară (începând cu 1849 se implică în lucrarea de construire a Schitului românesc Prodromu, este hirotonit preot și numit chelar; în 1856 este numit oficial, alături de monahul Anastasie Pogor, administrator al Metocului Bucium din Iași, unde va sta 3 ani și 6 luni), plecarea în Rusia (pleacă în Rusia, împreună cu părintele Nifon pentru a strânge fonduri necesare lucrărilor de la Schitul Prodromu-1859), stabilirea la Mănăstirea Valaam (în 1865 intră în obștea Mănăstirii Valaam, locuind în Schitul „Tuturor Sfinților”), trecerea la cele veșnice (în 10 ianuarie 1882), mama Sfântului Antipa-Schimonahia Elisabeta- și icoana Maicii Domnului a Sfântului Antipa. Precizăm că autorul a alcătuit, pentru fiecare loc sau comunitate unde a viețuit, o scurtă prezentare a contextului istoric pentru a ne introduce mai bine în lucrarea Cuviosului.

În capitolul II, *Scrisorile Sfântului Antipa de la Calapodești*, având mai multe subcapitole, autorul, prezintă, pe scurt, corespondența Sfântului Antipa: scrisori personale ale Sfântului Antipa din perioada viețuirii sale la Metocul din Iași (15 scrisori), păstrate în Arhiva Mănăstirii Prodromu, în care sunt amintiți binefăcători ai Schitului Prodromu, dar și problemele întâmpinate; scrisori personale ale Sfântului Antipa din perioada viețuirii sale în Rusia (97 scrisori), în care sunt amintiți binefăcători ruși ai Schitului Prodromu, personalități întâlnite, obiecte cumpărate și trimise

din Sf. Munte Athos, unde Cuviosul a pustnicit o vreme, unica fotografie a Părintelui Ieroschimonah Antipa, portretul său din vremea șederii sale la Mănăstirea Valaam, aceeași icoană a Maicii Domnului, dar ferecată în argint, piatra de mormânt a Sfântului Cuvios Antipa, racla cu Sfintele sale Moaște din Valaam, viața lui scrisă în Mineiul pe ianuarie, ziua a X-a, 1906 ș.a.)

Ca o concluzie de fond reținem că „Sfântul Cuvios Antipa de la Calapodești a fost o persoană cu o viață îmbunătățită și minunată, lucru recunoscut și adevărat, de către cei care l-au cunoscut, oameni simpli, boieri, conți, nobili și funcționari, preoți și ierarhi, atât din România, cât și din Grecia, sau din Rusia și concretizat într-o canonizare timpurie, la numai 24 de ani de la mutarea sa la cele veșnice”. Din mulțimea darurilor cu care l-a înzestrat Dumnezeu, urmare ostenețelor și rugăciunilor sale, autorul amintește „darul rugăciunii neîncetate, despre care vorbea și sfătuia cu multă ușurință, al discernământului duhovnicesc, al simplității, al ascultării, al lacrimilor de umilință, al postului îndelungat și al înaintea vederii, având o evlavie deosebită către Maica Domnului, cea care i-a îndrumat întreaga sa viață”.

Contribuția personală a autorului constă, în primul rând, în alegerea unui subiect extrem de puțin cercetat, completând cu multe elemente viața unuia dintre cei mai puțini cunoscuți Sfinți ai Bisericii noastre. În al doilea rând, remarcăm perseverența autorului de a „bate” la toate ușile posibile, pentru a descoperi informații care pot contribui la biografia Sfântului Antipa și de a-l pune la îndemâna iubitorilor de Dumnezeu și de sfinți.

Felicitănd autorul și bucurându-ne de această ultimă, necesară și binevenită lucrare, care aduce noi mărturii ale vieții și lucrării Sfântului Antipa de la Calapodești, o recomandăm călduros pentru publicare spre bucuria și creșterea duhovnicească a iubitorilor de sfinți și de sfințenie.

Pr. prof. dr. Ion VICOVAN

II. Scrisorile Sfântului Antipa de la Calapodești¹

II.1. Scrisori personale ale Sfântului Antipa din perioada viețuirii sale la Metocul din Iași, păstrate în Arhiva Mănăstirii Prodromu² din Muntele Athos, în care sunt amintiți binefăcători ai Schitului Prodromu din Moldova, dar și diferite probleme întâmpinate

1. *Scrisoare în limba greacă, datată 12 mai 1856, semnată de către Ieroschimonahul Antipa, expediată din orașul Constantinopol, în care este amintit un împrumut făcut de către Părintele Antipa. Destinatarul scrisorii nu a putut fi descifrat³.*

Această scrisoare de mici dimensiuni este unica din corespondența Părintelui Antipa scrisă în limba greacă, o dovadă clară a faptului că sfinția sa cunoștea această limbă, lucru dezvăluit și în alte scrisori, cum ar fi cea din data de 2 martie 1875. Este totodată și cea mai timpurie scrisoare din corespondența părintelui, data și locul unde a fost scrisă

¹ Toate documentele din acest capitol al II-lea au fost primite din A.S.P.M.A. cu binecuvântarea Părintelui Egumen Atanasie Floroiu și cu ajutorul însemnat al Părintelui Gherasim Mareș, secretarul și bibliotecarul schitului, care a mijlocit acest lucru și care s-a mutat la cele veșnice în data de 29 octombrie 2021. Țin să menționez că, deși am putut cerceta corespondența Sfântului Antipa Românul, totuși, nu am primit binecuvântarea de a cita cu exactitate din documentele cercetate, deoarece am fost informat că, toate acestea fiind patrimoniul Schitului Românesc Prodromu din Muntele Athos, se cuvine ca întreaga corespondență referitoare la viața, activitatea și nevoințele Sfântului Antipa să fie publicată mai întâi de către Schitul Prodromu. Din această cauză m-am străduit să povestesc cu propriile mele cuvinte și să redau cât mai fidel și mai detaliat toate informațiile regăsite în corespondența Cuviosului Antipa referitoare la viața sa minunată.

² Câteva date cu privire la înființarea Schitului Românesc Prodromu din Muntele Athos au fost scrise la nota 19 și în subcapitolul I.4. al lucrării de față.

³ Informații extrase dintr-o scrisoare semnată de către Ieroschimonahul Antipa, expediată din Constantinopol, având un adresant necunoscut, datată 12 mai 1856, aflată în A.S.P.M.A. Traducerea acestei scrisori a fost realizată de către doamna Profesor Evanthia Papaefthymiou.

indicându-ne cel mai probabil momentul când sfinția sa a părăsit Sfântul Munte, pentru a merge în Moldova, la Metocul din Iași, precum și itinerariul său care trecea prin orașul Constantinopol.

Sfinția sa notează că a primit 6 florini olandezi⁴ de la Epitropul Sfântului Munte Athos cu numele Dionisie din Mănăstirea Pantocrator, după care promitea să returneze acest împrumut prin intermediul Părintelui Nectarie, viețuitor al Schitului Prodromu din Muntele Athos. Părintele se semnează cu numele său de ieroschimonah, scriind data, 12 mai 1856, și locul unde a fost scrisă această înștiințare, orașul Constantinopol.

Cu alte caractere, deosebite de cele ale Părintelui Antipa, Epitropul Sfântului Munte, Dionisie din Mănăstirea Pantocrator, adevărate în aceeași scrisoare că, pe data de 30 iunie 1856, a primit banii împrumutați la Constantinopol. Însemnele de pe cea de-a doua pagină a scrisorii, care conțin informații cu privire la destinatar, nu au putut fi descifrate din cauza caracterului mai puțin lizibil decât cele de pe prima pagină.

2. Scrisoare semnată de către Ieroschimonahul Antipa și de către Călugărul Anastasie Pogor⁵, expediată din Metocul „Tuturor sfinților” - Iași, adresată

⁴ Florin (florint, fiorin) – unitate monetară în Olanda (gulden) (cf. *Micul dicționar academic*, volumul al II-lea, literele D-H, Editura Univers Enciclopedic, București, 2002, p. 437). Pentru mai multe informații despre valoarea unui florin, a se vedea nota 114.

⁵ Despre Anastasie Pogor aflăm informații din corespondența și documentele Cuviosului Antipa de la Calapodești. El era călugăr, îndeplinind ascultarea de vechil sau administrator al Schitului Bucium, alături de Ieroschimonahul Antipa, după cum se amintește în vechilimea prezentată în subcapitolul III.3. al prezentei cercetări. Acesta fusese căsătorit, având și copii, dar având o relație tensionată cu fosta lui soție. În scrisoarea expediată de către Părintele Antipa Egumenului Nifon al Schitului Prodromu, datată 23 mai 1857, sfinția sa scria despre Anastasie Pogor că era un boier de seamă și un foarte bun secretar și scriitor. De asemenea, din corespondența Părintelui Antipa mai putem deduce că cei doi vechili ai Metocului Bucium nu erau în relații foarte bune, în principal din cauza unor datorii foarte mari ale lui Anastasie Pogor față de Schitul Prodromu, dar și față de alte persoane, pe care evita sau întârzia să le achite din cauze neștiute. Atât Părintele Antipa, cât și Părintele Egumen Nifon și Arhiepiscopul Filaret Scriban i-au propus în repetate rânduri să-și vândă bunurile pe care le avea în posesie și astfel să șteargă acele datorii, însă acesta se eschiva de fiecare dată, invocând diferite prețuri. De asemenea, Anastasie Pogor avea tendința de a solicita mereu bani de la Părintele Antipa, fiind refuzat de cele mai multe ori deoarece nu prezenta credibilitate. Din această cauză, în corespondența Cuviosului Antipa din timpul viețuirii sale la Bucium, este amintită de multe ori starea conflictuală ce exista în metoc din pricina neascultării și problemelor cauzate de către Călugărul Anastasie Pogor.

Părinților Nifon și Nectarie, ctitorii Schitului Românesc Prodromu din Sfântul Munte, datată 29 septembrie 1856, în care sunt povestite în mod detaliat eforturile părinților din Metocul „Tuturor Sfinților” din Iași de a aduna fonduri pentru ridicarea Schitului Prodromu⁶.

În partea introductivă nu mai sunt notate datele de corespondență, acestea fiind scrise în partea finală. Scrisoarea începe cu heretisirile celor doi administratori ai Metocului din Iași, Părintele Ieroschimonah Antipa și Călugărul Anastasie Pogor, către cinstiții lor părinți duhovnicești, cărora li se închinau cu supunere fiască și cu smerite metanii, sărutându-le dreapta.

După această scurtă parte introductivă se menționează că sfințiile lor s-au bucurat din suflet atunci când a venit din Schitul Prodromu Părintele Agatanghel, deoarece au putut să afle cele privitoare la sănătatea destinatarilor acestei scrisori, bucurându-se nespun atunci când au primit vești bune cu privire la părinții lor duhovnicești, laudând pe Preamilostivul Dumnezeu, cu a cărui îndurare și cu rugăciunile părinților prodromiți erau și ei sănătoși, însă triști, deoarece până în acel moment nu mai trimiseseră nicio scrisoare în Sfântul Munte, așteptând cu nerăbdare plecarea Părintelui Agatanghel în Schitul Prodromu, prin care doreau să trimită și scrisorile sfințiilor lor.

Cu privire la situația unui apropiat al schitului cu numele Ștefan Ivanovici, se notează că acesta, cu lacrimi în ochi, transmitea smerite închinăciuni Părintelui Nifon, neputând veni cu Părintele Agatanghel în Sfântul Munte, motivând că, în pofida tuturor eforturilor sale de a se rupe de grijile și problemele din lume, acestea îl țineau legat asemenea unui lanț, punându-și toată nădejdea în mila lui Dumnezeu și în rugăciunile părinților prodromiți să-l smulgă și să-l descurce din acele legături, pentru a veni la mănăstire.

Călugărul Anastasie Pogor scrie în continuare că fusese la Cașin singur și cumpărase numai 12 cergi de dimensiuni mai mari, pe care le trimisese prin Părintele Agatanghel, care costau fiecare câte 2 galbeni, precum și diferite produse pentru consumul zilnic. El îl înștiințează în continuare pe Egumenul Nifon că la Metocul din Iași a venit în vizită Preasfințitul Meletie al Hușilor⁷, de la care a reușit să obțină două condiți

⁶ Informații extrase dintr-o scrisoare semnată de către Ieroschimonahul Antipa, expediată din Iași, adresată Părintelui Ieroschimonah Nifon, Egumen al Schitului Românesc Prodromu din Muntele Athos, datată 29 septembrie 1856, aflată în A.S.P.M.A.

⁷ Episcopul Meletie Istrati al Hușilor, ucenic al Mitropolitului Veniamin Costachi (1768-1846), provenit dintr-o familie de răzeși din Șerbești - Neamț, a fost ales Episcop la Huși după mutarea lui Sofronie Miclescu (1790-1861) la Iași, având o păstorire

de danie⁸, precum și o scrisoare către părintele protopop din orașul Galați, în care i se solicita ajutor bănesc pentru Schitul Prodromu. Cu una dintre condici a ales să meargă numai Părintele Samoilă, fără niciun alt însoțitor, adunând milostenie în folosul schitului, fără a avea vreo pretenție personală, după cum promisese, primind de la metoc o trăsură cu un cal în acest scop. Cu a doua condică a ales să meargă Părintele Sava, despre care se scria că fusese înainte în obștea Schitului Cutlumuș din Muntele Athos. Ambii părinți condicari aveau binecuvântarea să umble cu trăsura și să adune milostenie, păstrând două părți pentru Schitul Prodromu, iar a treia parte să o dea Preasfințitului Meletie, deoarece aceasta fusese condiția impusă de el. Părintele Nifon este înștiințat că în Metocul din Iași începuseră lucrări de gospodărire: construirea a două sobe noi și a unui cuptor pentru pâine și tencuitul și văruiatul anexelor în interior și în exterior. Pentru aceste lucrări se cheltuiseră 13 galbeni. În această scrisoare se amintește că fusese trimisă și o sumă de bani, adunată de către Părintele Antipa, mergând cu epitrahilul pe la diferite persoane, dar și un rest din banii recuperați de la domnul Iancu Băcalu⁹, ceilalți bani fiind folosiți la lucrările de gospodărire și la treburile cotidiene.

de scurtă durată pe tronul Eparhiei Hușilor (1851-1857). În vremea sa a fost înființat seminarul, director fiind numit Arhimandritul Melchisedec Ștefănescu (1823-1892). Se opune unirii din anul 1859, fratele său, Nicolae Istrati, făcând parte din partida antiunionistă. Moare în 1857, la numai 40 de ani (cf. Lucian Predescu, *Enciclopedia României cugetarea. Material românesc, oameni și înfăptuiri. Ediție anastatică*, Editura Saeculum I.O. Editura Vestala, București, 1999, p. 539).

⁸ Condicta de danie reprezintă un document oficial eliberat de către autoritatea bisericească, dar și civilă, unui monah, numit condicar (Țările Române) sau taxidiot (Rusia), prin care i se permitea strângerea de milostenii, bani și bunuri materiale, pentru ridicarea unor lăcașuri de închinăciune sau pentru ajutorarea credincioșilor din țările de proveniență. În special monahii din teritoriile aflate sub stăpânire otomană, precum Muntele Athos, Țara Sfântă, Bulgaria, Muntele Sinai, solicitau condici de danii. Milosteniile primite, împreună cu numele binefăcătorilor erau înscrise în aceste condici de danii, urmând a fi pomenite în rândul ctitorilor. În Rusia, după cum vom observa din corespondența Cuviosului Antipa, banii adunați și notați în condica de danii erau predați reprezentanților Sinodului Bisericii Ortodoxe Ruse, iar aceștia își luau angajamentul de a trimite banii destinatarilor.

⁹ În privința acestei persoane misterioase, am găsit o singură însemnare, a unui dascăl din Iași, de la Biserica „Sfinții Teodori”, cu numele Gheorghe, care scria într-un *Penticostar*, la pagina 224, că în anul 1835, pe data de 12 aprilie, în sămbăta Săptămânii Luminată, a murit soția lui Iancu Băcalu (cf. *Însemnări de pe manuscrise și cărți vechi din Țara Moldovei*, vol. IV, Ioan Caproșu și Elena Chiaburu (eds.), Casa Editorială Demiurg, Iași, 2008-2009, p. 119). Un alt amănunt cu privire la biografia lui Iancu Băcalu aflăm dintr-o scrisoare a Părintelui Ieroschimonaș Antipa, expediată Părintelui Egumen Nifon al Schitului Prodromu, datată 10 mai 1857, în care se amintește că soția Monahului Anastasie Pogor, administrator al Metocului Bucium împreună cu Părintele Antipa, era soră cu Iancu Băcalu.

Sunt prezentate în continuare diferite persoane din Iași, care fie aveau datorii către schit, fie promisese ră ajutor financiar și din diferite pricini îl amânau sau chiar ajunseseră să îl refuze: Doamna Ruxandra Roznovanu¹⁰, fiind rugată în repetate rânduri să dea schitului banii datorati, amâna acest lucru de pe o zi pe alta, lăsându-i pe părinți să înțeleagă faptul că până la sărbătoarea „Sfântului Dimitrie” nu-și va achita datoria; și un maior din Botoșani primise invitație din partea părinților metocari de a-și împlini făgăduința față de schit, făcând dania promisă și chiar venise în Iași, iar Părintele Antipa l-a luat deo parte vorbindu-i cuvinte duhovnicești, însă acesta s-a arătat foarte aspru și mândros, vorbind împotriva sfinției sale și a Părintelui Nifon, amenințând că dania promisă Schitului Prodromu o va direcționa către Epitropia „Sfântul Spiridon”¹¹. Din această cauză, părinții metocari nu

¹⁰ Ruxandra Roset Roznovanu, născută Callimachi, a fost fiica lui Ioan Callimachi și a Ruxandrei Catargi, fiind căsătorită de două ori. Primul ei soț a fost Ștefan Catargiu (1789-1866), din această căsătorie rezultând un băiat cu numele Nicolae Catargi-Callimachi. Această căsătorie s-a sfârșit prin divorț, iar copilul a rămas cu mama sa. Cel de-al doilea soț al Ruxandrei a fost Alecu Rosetti-Roznovanu, din această a doua căsătorie rezultând doi copii: Gheorghe Rosetti-Roznovanu și Adela. Trebuie amintit că, în afara copiilor rezultați din cele două căsătorii, Ruxandra a mai crescut în casa ei și pe cei doi copii ai fratelui său, Alexandru Callimachi, care rămăseseră orfani în anul 1843. Numele acestor doi copii orfani erau Smaranda și Teodor Callimachi. Numele Smarandei, care prin căsătorie se va numi Beldiman, apare pe înscrisul de pe ferecătura de argint aurit care va împodobi Icoana Maicii Domnului „Dulcea Sărutare”, găsită de Cuviosul Antipa în peștera sa pustricească din Muntele Athos și purtată cu sine până la mutarea din această lume. În acel înscris ni se dezvăluie că Smărăndița Beldiman și familia ei sunt cei care au suportat costul acestei ferecături de argint aurit (cf. Sorin Iftimi, „Giovanni Schiavoni – portretul copiilor din familiile Callimachi, Rosetti și Catargi”, în *Cercetări Istorice*, XXVII-XXIX (2011), pp. 296-300).

¹¹ Epitropia Generală a Casei Spitalelor „Sfântul Spiridon” din Iași, cea mai mare și mai veche instituție spitalicească din Moldova, a luat ființă datorită unor necesități sociale și economice ale clasei dominante din acea perioadă, boierimea, fiind administrată tot de către aceasta, prin epitropi. Își are începuturile încă din secolul al XVIII-lea, când Dimitrie Bosie din Huși donează pe Măgura Iașului o suprafață de teren, unde populația se putea retrage în timpul epidemiilor de ciumă, acest loc devenind ulterior cimitir pentru cei care mureau din pricina acestei boli. Aici va fi ridicată o biserică din lemn, care mai târziu va deveni Schitul Tărăță. Ștefan Bosie, fiul lui Dimitrie, reușește să obțină mai multe case în Iași, unde construiește Biserica „Sfântul Spiridon” și bolnițele din jurul acesteia, lucrări terminate în anul 1755. Atât mănăstirea, cât și spitalul din curtea acesteia, primesc foarte multe privilegii și danii, atât din partea domnitorilor, cât și din partea particularilor, scutiri de dări și taxe legate de anumite activități economice și comerciale desfășurate sub administrația sa, ceea ce a dus la o sporire considerabilă a veniturilor acesteia. Printre